

Gerçeğin mi, hayalin mi fragmanları?

Bozlu Holding tarafından Nişantaşı'nda açılan Bozlu Art Project, 6 Kasım'a kadar Utku Varlık'ın kişisel sergisine ev sahipliği yapıyor. Sanatçı, hayal ve gerçeği bir arada resmettiği tıvallerine "Fragmanlar" adını veriyor.

TUĞBA ESEN
tugbaesen@gmail.com

Utku Varlık, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde aldığı eğitimin ardından, Paris'e giderek, öğrenimine ve çalışmalarına burada devam eder. Hala Paris'te yaşayan sanatçının, Türkiye'ye geri dönmemesinde, ülkenin 70'li yıllarda icrasına düştüğü politik ortamın büyük etkisi olur. Yine de Türkiye'deki sanat ortamıyla ilişkisini koparmayan Varlık, zaman zaman burada sergiler açması, eserleri, birçok yerli koleksiyonuyla yaz-göçmenler parçası. Edebiyat, sanatçının temel esin kaynaklarından biri. Oyle ki, Herald Tribune Michael Gibson, onun bir 'sair' olduğunu söyler. Gibson'ın da tespit ettiği gibi, Varlık'ın resimlerinde, zaman zaman şiirine bir yaklaşım ve şiirsel bir romantizm göze çarpıyor. Sanatçının resimleri, serginin isminde de ifade edildiği gibi, daha geniş bir anlamın "Fragmanlar"ı gibi durur. Ancak bu fragmanlar gerçekliğin habercisi midir, yoksa bir hayalin parçaları mıdır?

Renklerden oluşan evren

Tıvallerinden gerçeklikten kopup gelen karakterlerle, hayali unsurları bir arada resmeden sanatçı; izleyiciyi yaratıcı karakterlerin, hayal alemindeki serivelerine tanık olmaya davet eder. Varlık'ın evrenleri renklerden oluşur. Ancak bu renkli dünyaya her zaman kendinizi huzurla kapıramazsınız. Size tetikte kalmanız öğütleyen bir şeyler



Utku Varlık, "Fragmanlar", 1998

vardır. Zaman zaman sanatçının, size her şeyi açıklıkla anlatmadığı hissine kapılır, kompozisyonlarına bir şeyler

sakladığını anlarsınız. Bu tıvallerde hep bir şeyler kaybolur, başka şeyler görünür olur. Bazen nereden geldiği

anlaşmayan bir ışık aydınlamı ortalık, bazen de o karmaşanın ortasına bir yerlerden güneş ışığı süzülür. Yavaş

bir yerlerde ates yakıldığı ya da duraganlığın ortasında bir yıldızın parladığı hissine kapılırsınız.

Sürekliliğin bir devinin

Varlık çalışmalarında, güncel sanatla değilse de klasik resimle sürekli bir etkileşim içerisindedir. Resimlerine zaman zaman Rönesans temaları, antik dönem kodları girmiştir. Sanatçının farklı dönemlerde yaptığı resimlerde, kadın figürleri, kendine özgü bir estetikte ele aldığı doğa betimlemeleri sık sık karşımıza çıkar.

Resmettiği karakterler, genellikle bir eylem halinde; fakat kim olduklarına veya ne tür bir eylemde bulduklarına dair pek ipucu vermezler. Onları ancak, mekânla ilişkileri dahilinde tanımlayabilir ya da mimik ve duruşlarından, ne tür bir ruh hali içerisinde olduklarını kestirebiliriz.

Varlık'ın kompozisyonlarında, sürekliliğin bir devinin göze çarpıyor. Çoştıkları bağlamlardan kopup gelen karakter ve unsurlar, aynı gündaba kapılmış gibi; sanatçının hayal dünyasında harmanlanıp, zamanlaştıran. Sanki hayalle gerçek arasında, arafta kalırlardı.

Utku Varlık, Lebriz Sanat Dergi'ye verdiği röportajda, retrospektif sergiye karşı olduğunu söylemişti. Böylece uzun bir süre, farklı dönemlerden eserlerinin bir arada sunulduğu, kapı-sanki bir sergi olmayacağını habermişti. O yüzden de severleri, uzun süredir İstanbul'da sergi açmayan Utku Varlık'ın eserlerini, 6 Kasım'a kadar Bozlu Art Project'e görebiliriz.

Sınırlarla ilişkiler...

İkinci kişisel sergisini de ilki gibi sınırlar üzerine konumlandırılan Atalay Yavuz, üç farklı çalışmasıyla 16 Ekim'e dek Protocinema katkılarıyla Galatasaray Yeni Çarşı Caddesi'ndeki Özge Bakkaliye'de.

FATİH ÖZGÜVEN

Ortaçağ ütbü beden sınırları ilgili bir denklem bulmuştu. İnsan 'humor'u ya da 'mizac'ı' bedendeki belli başlı dört sıvının birbiriyle ilişkisi üzerine kurulu; kan (hayati temsili ediyordu), balgam (su), sarı safra (ates), kara safra (toprak). Hastalıklara da mizacıyla geçerek teşhis koymak mimikimdi. Kara safra coşku melanankolikliği temsil vardı, sarı safra bolsa ölüm; yeşilimsiz balsa 'kanlı canlı', balgam fazlasıyla 'ağrıklı kanlı' idi. Bu teori bugün ağırbaşlı olarak sanatlarda yaygın.

Buhoz tiyatrosunda bütün beden sınırlarının salınması vb. sanat alanında vücut sınırlarının korku filmi, provokasyon, avangardizm ya da skandal kılığında sürüp gitmelerine sadece birkaç örnek.

Bakkal dükkanında çağdaş sanat

Beden sınırlarının varlığına ilişkin kadın anlamları süredir, modernliğin ilk zamanlarından bu yana hayatımıza girer, bedene içeriden ya da dışarıdan uygulandıklarında sağlığını sağlığını sağlığına manidar başka sınırlar ortaya çıkar. (Bunların da kökenini modern öncesinin kocakarı ilaçlarında, Macheb'tin cahlırlarında aramak mümkün elbet.)

yo açan mor ispirto, üstü açık pleksi bir kutunun içinde, altındaki ışık kaynağı sayesinde mekân kendi rengyle doldürülürdü. Sergi süresince uçup gimesi, odadaki rengin de mordan pembe sonra açık pembeye dönmesi öngörülüyordu. Rengin ve kokunun serisinde yandıracak çağrışımlar da işin içine dahil olarak... 19. yüzyılın teskin edilmesi gereken 'asab'ını, kendisi kadar hassas hemiremi nazir ruhunu çağırıtıran bitki türleri 'Passiflora' ile yitimi yüzölümü sinir hassasiyetlerinin iyi edici ya da unutturucu kimyasal "Proza" ise kendilerine ayrılan birer 'cercevede' ('sanat eseri'nin sembolik çerçevesi) turnuscu ve gümbüş renkleriyle parlıyorlardı. İsmi "Mary Poppins" filmindeki sarıdan alan, ilacı sınırları ilgili bu şıkacı serginin adındaki Latince eklerden bazılarında da ("fragilistic", "expiali") anlamlar atfedebildiniz ya da atfedemebildiniz...

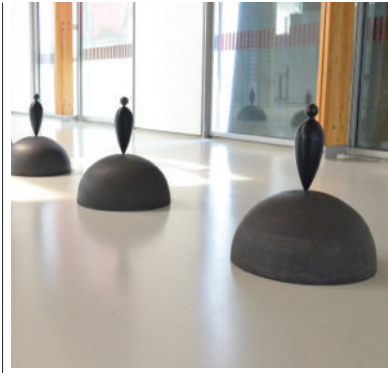
Beden ve güzelliğin

Atalay Yavuz yine sınırları işler yaptığı ikinci kişisel sergisini Beyoğlu Yeni Çarşı Sokak'taki Özge Bakkaliye'de açtı. Bunun sınırlar kendileriyle doğrudan bir ilişki yok; bu durum daha çok değişik kentsel mekânlarda sergiler döndürülen Protocinema konseptiyle ilgili. Bu kez Atalay Yavuz'un kullandığı sınırlar farklı. Serginin işlerinden biri olan "Night-life" bedeniyle ilişkisi açısından sağaltım ötesinde bir amaçla, makyajla ilgili; birbiriyle karşıtıldıklarında bir makyaj temizleme solüsyonunu meydana getiren ması yağlı faz ile sefid alkol, çember biçiminde yasa, sıydam bir haznedir inatla birbirinden ayrılır iki ayrı renk alanı oluşturuyorlar. Bedenin güzelleştirilmesi ile ilgili büyüdü, sübjektif çağrışımlar taşıyan 'güzellik malzemesi' sıvısının işlevi dışında ise koşullarında nasıl inatçı, küskün, geometrik ve 'nesnel' bir çehreye büründüğünü görmek beklenmedik ve eğlenceli. (Ya da acaba aslında temizlik malzemesi mi sözkonusu olan buradadır?)

Tedirgin eden ve yatastırın

Serginin en büyük parçası "Strata" ise iki pleksiye yüzeyine rastlantsal veya belendiği coğrafyada yaygın olan servi ağacının ince uzun silindirik benimsi oluğu. Başlık köidesi sarımsak, form ve fotoğrafı birlikte, yan yana, kara sarıya duvara asılırken kütük mekânada ayaktaiken ve bazen de yatayla ilgili izlenime götürüyor. Heykeli ahvalı ne olursa olsun (hem form hem de malzeme -cam ve demir-), tek bir şey değildir. Hikaye anlatılır, anlatılır ve anlatılır. Metal soğuktur, yabancodir, serttir ve fakat hikayesizle tanıdık, içerdik.

Osman Dinc'in, CerModern'de 9 Eylül'de açılan "Bir Dünya Hikayesi" adlı sergisi, 1995 yılından bugüne dsener'hatçetepe.edu.tr



Osman Dinc, "Sokiz Master", 2013

Belleğin yeniden inşası

DİLEK KARAAZİZ ŞENER
dsener@hatçetepe.edu.tr

Osman Dinc'in, CerModern'de 9 Eylül'de açılan "Bir Dünya Hikayesi" adlı sergisi, 1995 yılından bugüne dsener'hatçetepe.edu.tr

Sözce başlarken sergi için hemen sunu söylemekle ilgili heykellerin ve fotoğrafların bir arada sunumu rastlantsal veya belendiği coğrafyada yaygın olan servi ağacının ince uzun silindirik benimsi oluğu. Başlık köidesi sarımsak, form ve fotoğrafı birlikte, yan yana, kara sarıya duvara asılırken kütük mekânada ayaktaiken ve bazen de yatayla ilgili izlenime götürüyor. Heykeli ahvalı ne olursa olsun (hem form hem de malzeme -cam ve demir-), tek bir şey değildir. Hikaye anlatılır, anlatılır ve anlatılır. Metal soğuktur, yabancodir, serttir ve fakat hikayesizle tanıdık, içerdik.

Osman Dinc'in sunu yıllarda yoğunluğu geometrik formu heykellerde ise kozmosu hiçe düşürsün. Yere yerleşen heykelleri oyle bir şekilde yerleştirir ki, konuldukları yerler deloya yeni bir boyut kazanır. On okumada izlenici, tek yer yerleşen formları anlama çabasına girişir. Sanatçı için ise esas olan, konuldukları yerle birlikte bitinçli bir okumamı aktarmaktır. Düşünce sonuata evriltiren bir yarıdan da sanatçıy bicimler. İste bu noktada, Osman Dinc'in CerModern'de 9 Aralık'a kadar izlenebilecek olan "Bir Dünya Hikayesi" adlı sergisine "İçten" bakmanız ve sorular sormanız öneriyoruz.



Atalay Yavuz, "Night-life", 2014

Shakespeare'in "Macbeth"inde "İly-lyvesinde" olmak bir suçlamadır, çünkü ateşle temsil edilen sarı safra'nın veri karacıdır, karacıdır de cesarede ilgiliydi. Shakespeare'in deşiyile zambak çigirli iseniz "ödek'tiniz (öd: safra) ya da "çıgiri beş para etmez".

Leonardo'dan Yüksel Aslan'a kadar ressamların boyaya başka sınırlarını yana sıra kan karıştırdukları efsanesi, Virana Aksyonistleri'nin kanla içti dişlikleri, Andres Serrano'nun bir İsa heykelini sütlük dolu bir kaba daldırması, Japon

Bitkisel, sentetik ya da endüstriyel kökenli bu sıvı ve sıvıların da kendilerine göre, gözardı edilmeyecek efsaneleri var ya da olustu. İki sergide de sınırları çalsın Atalay Yavuz'un Marçu-ise Dance Hall'da açtığı ilk kişisel sergisi "Supercalifragilisticexpialidocious" da bedene tabii edilebilin "üç kışak" sıvıyla yapılmış işler yer almıyor. İspito, Passiflora ve Proza, "Spirito" adlı işte, bedenini içine aldığında sefice bir kendinden geçmeye, dışarıdan ıngulandığındaysa rahatsızat bir masajı

Baska bir deyişle, dısmızdaki ama ceşitli nedenlerle bize "değen" sıvıların ve sıvıların "fragilistic" davranış biçimlerini...